

TAMPEREEN VIHURI ry nuorisojaos

Lasten ja nuorten melontakoulu - turvallisuusjärjestelyt

Toiminnan kuvaus

Melontakoulussa opetellaan melonnan perusteita ohjatusti, käyttäen mm. erilaisia kanootteja. Melontakoulu on tarkoitettu uimataitoisille 7–16-vuotiaille lapsille ja nuorille; aiempaa melontakokemusta tai seuran jäsenyyttä ei tarvita.

Toimintapaikat

Ensisijaisesti toiminta tapahtuu Kaukajärven soutu- ja melontastadionin länsipäässä olevan laiturin (N61° 28.571', E23° 53.187') ympäristössä, ks. Kuva 1. Navigaattorit ja reittioppaat löytävät paikan osoitteella "Haiharansuu". Ohjattu toiminta alkaa täältä. Laiturin lähistöllä on neljä konttia välinevarastoina ja pukuhuoneina. Toiminta tapahtuu pääosin Kuva 1 alueella, mutta taitojen karttuessa voidaan käydä kauempanakin Kaukajärvellä.

Kuva 1 Melontakoulun kokoontumispaikka Kaukajärvellä, sekä julkiset uimarannat.

Melontakoulu on myös laajentamassa toimintaansa Lempäälän ns. Hääkiven alueelle. Osallistujien kokoontumispaikka on Hääkiven levähdysalueella olevan rakennuksen ”614” luona (N61° 19.298', E23° 45.961'), Kuva 2. Melonta tapahtuu pääosin Liuhanvuolteen alueella. Pohjoisen suuntaan melonta-alue loppuu ehdottomasti Kuva 2 merkittyyn punaiseen pistekatkoviivaan; meloessa tämän pohjoisrajan voi tunnistaa länsirannalla olevasta liiteristä. Ehdottoman pohjoisrajan syy on Katepalin hengenvaarallinen pohjapato. Etelässä melonta-alue ulottuu Turuntien maantiesiltään, joskin osallistujien taitojen karttuessa voidaan käydä kauempanakin Ahtialanjärvellä.

Kuva 2 Melontakoulun kokoontumispaikka Lempäälässä, melonta-alueen ehdoton pohjoisraja, sekä alueen julkinen uimaranta.

Turvallisuudesta vastaavat

Seura nimeää jokaiselle melontakoululle yli 18 vuotiaan valmentajan ja tarvittavan määrän apuvalmentajia. Kaikilla valituilla tulee olla melonnan

perustiedot ja –taidot, kokemusta koulun turvallisesta suorittamisesta, ja jokainen on näyttänyt seuran edustajille tuoreen rikostaustaotteensa. Valmentajan tulee lisäksi olla todettu kyvykkääksi lapsiryhmän ohjaamiseen. Henkilöitä nimettäessä heidän ensiapupätevyytensä on huomioitava niin, että melontakoulun toimiessa mukana on aina vähintään yksi EA1 -taitoinen. Valmentaja vastaa turvallisuusohjeiden noudattamisesta.

Osallistujat

Melontatietoja ja -taitoja ei edellytetä, mutta osallistujan on oltava uintitaitoinen. Päihteiden vaikutuksen alaisena kurssille osallistuminen on kielletty. Osallistujien enimmäismäärä melontakouluun on 10.

Ennakkotiedotus

Osallistujille tiedotetaan etukäteen pääsyvaatimuksista ja suositeltavista vaatteista, ja kysytään osallistujan melonnassa huomioitavia erikoispiirteitä.

Vaarojen tunnistaminen

Ks. vaaratilanelomake tämän ohjeen liitteenä.

Onnettomuuskirjanpito ja läheltä piti –tilanteiden raportointi

Onnettomuuden tai vakavan läheltä piti -tilanteen jälkeen täytetään läheltä piti raportti: <https://www.melontajasoutuliitto.fi/turvallisuus/onnettomuus-ja-lp-raportit/>. Raportissa kerrotaan, mitä tapahtui ja milloin. Raportti toimitetaan myös Vihurin hallitukselle ja seuran turvallisuusvastaavalle.

Kajakin kaatuminen ilman muita seurauksia ei edellytä raportointia.

Jos onnettomuudesta seuraa uhrille yli viikon kestävä ja arkitoimia rajoittava vaiva, enemmän kuin kaksi lääkärisikäyntiä, tai epäillään hänen saavan pysyvän haitan, ilmoitetaan tapahtumasta TUKESiin verkkolomakkeella osoitteessa <https://marek.tukes.fi/ilmoitus.aspx>, tai sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo@tukes.fi.

Palvelusta sivullisille aiheutuvat vaarat

Ei tiedossa.

Valmentajien toimenpiteet ennen melontakoulujakson alkamista

Osallistujien enimmäismäärä on 10. Ennalta varmistetaan, että valmentajan lisäksi apuvalmentajia on yhteensä niin paljon, että osallistuja : (apuvalmentaja + valmentaja) –suhde on 5 : 1 tai pienempi. Ennen kunkin melontakoulujakson alkamista valmentajat ja apuvalmentajat käyvät tämän turvallisuussuunnitelman ja sen vaaratilanne-lomakkeen läpi etukäteen, sekä ennakkokyselyssä saadut tiedot osallistujien erikoispiirteistä.

Valmentajien ennakoivat toimenpiteet kunakin melontakoulupäivänä

Valmentaja tai apuvalmentaja - jatkossa yleisnimellä (apu)valmentaja - lataa vesillä käytettävän matkapuhelimen ja pakkaa sen vesitiiviisti niin, että hätäpuhelut ovat aina mahdollisia.

Jos aluetta lähestyy ukkonen salamointeinen, pysytään laiturin lähellä, jotta voidaan nopeasti poistua kajakeista esim. pukuhuonekontteihin.

Muuten valmentaja saa päättää ennusteen, havaittujen sääolosuhteiden (aallokon vaikeus, haittaako tuuli, sade, sumu, jne), sekä osallistujien siihenastisen melontakokemuksen pohjalta, kuinka koulun ohjelma toteutetaan.

Melontakoulunaikaisia toimintaohjeita

(Apu)valmentajilla oltava vähintään mukana 1 ladattu matkapuhelin vesitiiviisti pakattuna. Lisäksi 1 ensiapulaukku on saatavilla rannassa. Kauden ensimmäisinä koulupäivinä (apu)valmentajat kiinnittävät huomiota itselleen valittavien kajakkien tukevuuteen mm. avustustilanteita silmälläpitäen.

Kaikkien kajakeista tarkastetaan, että ne ovat melontakuntoisia. Kaikilla on oltava oikean kokoiset melontaliivit päällä ja oikein puettuina (myös haararemmi kiinnitettynä malleissa, joissa remmi on), kun ollaan vesillä.

Osallistujat eivät käytä aukkopeittoja.

(Apu)valmentajat antavat luvan osallistujille vesille menoon. Kajakkiin meno ja poistuminen tapahtuu aluksi (apu)valmentajien auttamana, mutta kun taidot karttuvat, tekevät osallistajat sen itsenäisesti.

Ensimmäisenä melontakoulupäivänä Lempäälässä melotaan pohjoisrajalle (ks. Kuva 2), osoitetaan rajan merkinä oleva lato kaikille osallistujille, ja muistutetaan ettei tätä pidemmälle virran suuntaan saa melontakoulussa koskaan mennä.

Vesillä oltaessa jokainen osallistuja on koko ajan vähintään yhden (apu)valmentajan näkökentässä. (Apu)valmentajat laskevat osallistujien lukumäärän säännöllisesti erityisesti vesillä.

Jokaisella on oikeus harrastaa turvallisessa, tasa-arvoisessa ja kannustavassa ilmapiirissä. (Apu)valmentajat kannustavat ennaltaehkäisemään epäasiallista käytöstä, ja puuttuvat asiaan tarvittaessa; ks. Turvallisuusasiakirjan liite 11.

Ukonilman lähestyessä yllättäen, rantaudutaan ja haetaan suojaa ukkosen kannalta turvallisesta paikasta.

(Apu)valmentajat pitävät huolta siitä, että jos osallistajat kaatuvat, he pääsevät myös ulos kajakista. Tarvittaessa (apu)valmentaja tekee ns. Hand of God reskutuksen, tai vetää osallistujan pään pintaan muilla keinoin, vaikka sukeltamalla pois kajakistaan, ja kutsuu apua.

Jos osallistuja kaatuu, hän tulee ulos kajakista, kääntää sen oikein päin ja ui rantaan, tai (apu)valmentaja pyytää osallistujaa nousemaan turvaveneeseen. Toinen (apu)valmentaja pitää silmällä ja ohjeistaa muita osallistujia. Kaatuneen kajakki tyhjennetään vedestä, ja tarvittaessa vaihdetaan kuiva vaatekerta.

Melottaessa ryhmä pidetään yhdessä tai jaetaan kahtia, mutta niin että kummassakin ryhmässä on joko valmentaja tai apuvalmentaja, ja osallistujien jatkuva silmälläpito on mahdollista. Melottaessa etäisyys rantaan on tyypillisesti alle 100 m.

Julkisille uimarannoille (ks. Kuva 1 ja Kuva 2) rantautumista vältetään, ellei tämä ole välttämätöntä kaatuneen melojan auttamiseksi, tai vakavamman hätätilanteen vuoksi.

Lasten ja nuorten melontakoulun vaarojen tunnistaminen ja toimenpiteiden suunnittelu

Palveluntarjoaja: Tampereen Vihuri				Päiväys: 21.03.2024	
Tarkasteltava palvelu: Lasten ja nuorten melontakoulu				Tekijät: Netta Malinen, Harri Lindeman ja Pertti Peussa	
Palvelun osa, toiminto tai laite	Kuluttajiin kohdistuvat vaarat ja niiden syyt	Tyypilliset seuraukset	Nykyiset toimenpiteet vaaran poistamiseksi tai (kursiivilla) pienentämiseksi	Nykyiset toimenpiteet riittäviä?	Lisätoimenpiteet turv. parantam. (tärkeys 1-3) ²
Ennen ensi kokoontumista	(Apu)valmentaja ei osaa varautua osallistujan erikoispiirteisiin ilman ennakkotietoa	Oletukset tyypillisestä osallistujasta eivät päde	Osallistujan vaivat / haasteet kysytään vanhemmilta ennalta lomakkeella	☒ Kyllä ☐ Ei	
Kaukajärven rannalla tapahtuvat asiat	Ohikulkeva auto- ja pyöräliikenne	Erilaiset törmäykset mahdollisia	Kaupunki määrännyt autoille ajorajoituksia (vain huoltoliikenne)	☒ Kyllä ☐ Ei	
	Kompastuminen laiturilla epätasaisuuksiin, tai laiturin edustan betoniporsaisiin	Naarmuja ja mustelmia	Varoitettu kantamasta kajakkia takaperin, sekä betoniporsaista. Kaupunki korjaa laituria sen kunnon huonontuessa.	☒ Kyllä ☐ Ei	
	Lasinsiruja alueella, (laiturilla kajakkeihin siirrytään avojaloin).	Haava jalkapohjassa (laiturilla)	Siivottu lasinsiruja roskeen kun siruja huomattu. Varsinkin kesällä alueella muutakin seuratoimintaa, jonka toimijat siivoavat myös.	☒ Kyllä ☐ Ei	
	Kajakkia ei pysty säätämään melojalle sopivaksi, tai ei ole tarpeeksi sopivan kokoisia	Vaikea meloa, tai joutuu melomaan selvästi erilaisella kalustolla	Käytetään peruskaluston täydentämiseksi tarvittaessa saatavilla olevia kaksikoita, kuntokajakkeja tai poolokajakkeja	☒ Kyllä ☐ Ei	

² Vaikka tähänastiset toimenpiteet olisi edellä todettu riittäviksi, voi olla järkevää ja kannattavaa toteuttaa helppoja ja halpoja toimenpiteitä turvallisuuden parantamiseksi edelleen. Toimenpiteiden tärkeys: 1 = Turvallisuuden kannalta kiireellinen toimenpide, toteutetaan välittömästi. 2 = Vähemmän kiireellinen toimenpide, joka voidaan toteuttaa myöhemmin. 3 = Lisäselvityksiä vaativa toimenpide-ehdotus.

	Kajakin putoaminen jalan päälle, tai selän vahingoittuminen nostettaessa	Kipeä jalka tai selkä	Yhtä kajakkia tulisi kantaa aina kaksi; toinen perästä ja toinen keulasta. Opastetaan nostamaan jaloilla, ei selällä	☒ Kyllä	☐ Ei	
	Melojalla väärän kokoinen melontaliivi	Liivi ei sovi, haittaa toimintaa tai saattaa jopa irrota vedessä => RISKI	(Apu)valmentaja varmistaa että liivin säädöt kohdallaan. Osallistujat eivät käytä aukkopeitettä.	☒ Kyllä	☐ Ei	
	Kajakkia orrelta ottaessa onnettomuuksia	Kurotettu kajakki voi pudota päälle, varsinkin pienikokoisemmilla, tai kajakilla voi vahingossa tuupata toista	Varsinkin ensimmäisillä kerroilla ohjaaja antaa ja ottaa kajakit orrelta, samalla osallistujat saavat opastusta toimintaan.	☒ Kyllä	☐ Ei	
Lempäälässä tapahtuvat asiat	Osallistuja erkaantuu joukosta eikä piittaa pohjoisrajasta	Useimmiten ei mitään. Pahimmassa tapauksessa osallistuja joutuu Katepalin pohjapatoon ja menehtyy.	Kaikille osallistujille näytetään 1. melontakerralla pohjoisrajan paikka ja korostetaan sen ylittämisen olevan ehdottomasti kielletty.	☒ Kyllä	☐ Ei	
Vesille siirtyminen ja vesiltä poistuminen	Kaatuminen, mahdollisesti myös laituriin osuen	Osallistuja kastuu, ehkä mustelmia	Kajakit tukevia, kajakkiin nousemista ohjeistetaan, ensikerroilla (apu)valmentaja myös pitää kajakista kiinni.	☒ Kyllä	☐ Ei	
Vesillä olo	Kaatuminen, varsinkin jos kaukana rannasta, kylmä vesi, tai sairaskohtaus	Rantaan tai veneelle uinti. Tyhjättään kajakki, autetaan osallistuja kajakkiin.	Melotaan rantojen lähellä. Valmentaja on turvaveneessä, apuvalmentaja mukana kajakilla. Melkein kaikissa minikajakeissa on laipiot.	☒ Kyllä	☐ Ei	
	Vastuuohjaajan estyessä sijastaminen ollut vaikeaa.	Erilaiset "härdelein" seuraukset tbd	Useita vuosia apuvalmentajina olleita nyt täysi-ikäisinä käytettävissä myös valmentajina	☒ Kyllä	☐ Ei	
	Soutajaan törmäämään	Kaatuminen, tai airon osumana murtunut kylkiluu	(Apu)valmentaja muistuttaa valppaudesta. Radoilla liikennesäännöt, muualla oltava vain valppaana.	☒ Kyllä	☐ Ei	

	(Apu)valmentaja valinnut itselleen liian kiihkeän kajakin	Reskutusta tai poikkeus-tilanteiden hallinta (hinaaminen, melan kuljettaminen) ei onnistu	Ei selvää ohjetta, valmentajan valppaus ja huomautus kajakkivalinnasta. Ensimmäisinä päivinä suositellaan (apu)ohjaajille tukevan kajakin käyttöä.	☒ Kyllä	☐ Ei	
	(Joko valmentaja tai apuvalmentaja joutuu lähtemään kesken koulua)	(Vajaan miehityksen seuraukset)	(Koulun alussa osallistujista johtuvat riskit suurempia)	☒ Kyllä	☐ Ei	